

*nowa
era*

Twoje mocne strony

Nowi w nowej szkole

Integracja klasy w środowisku
stacjonarnym oraz online

| dr Magdalena Śniegulska

| Magdalena Jurewicz

Powrót do szkoły

- Jaką szkołę zostawiliśmy, a do jakiej wróciliśmy?
- Jacy opuściliśmy szkołę, a jacy do niej wróciliśmy?
- A nasi uczniowie? Nasze klasy?

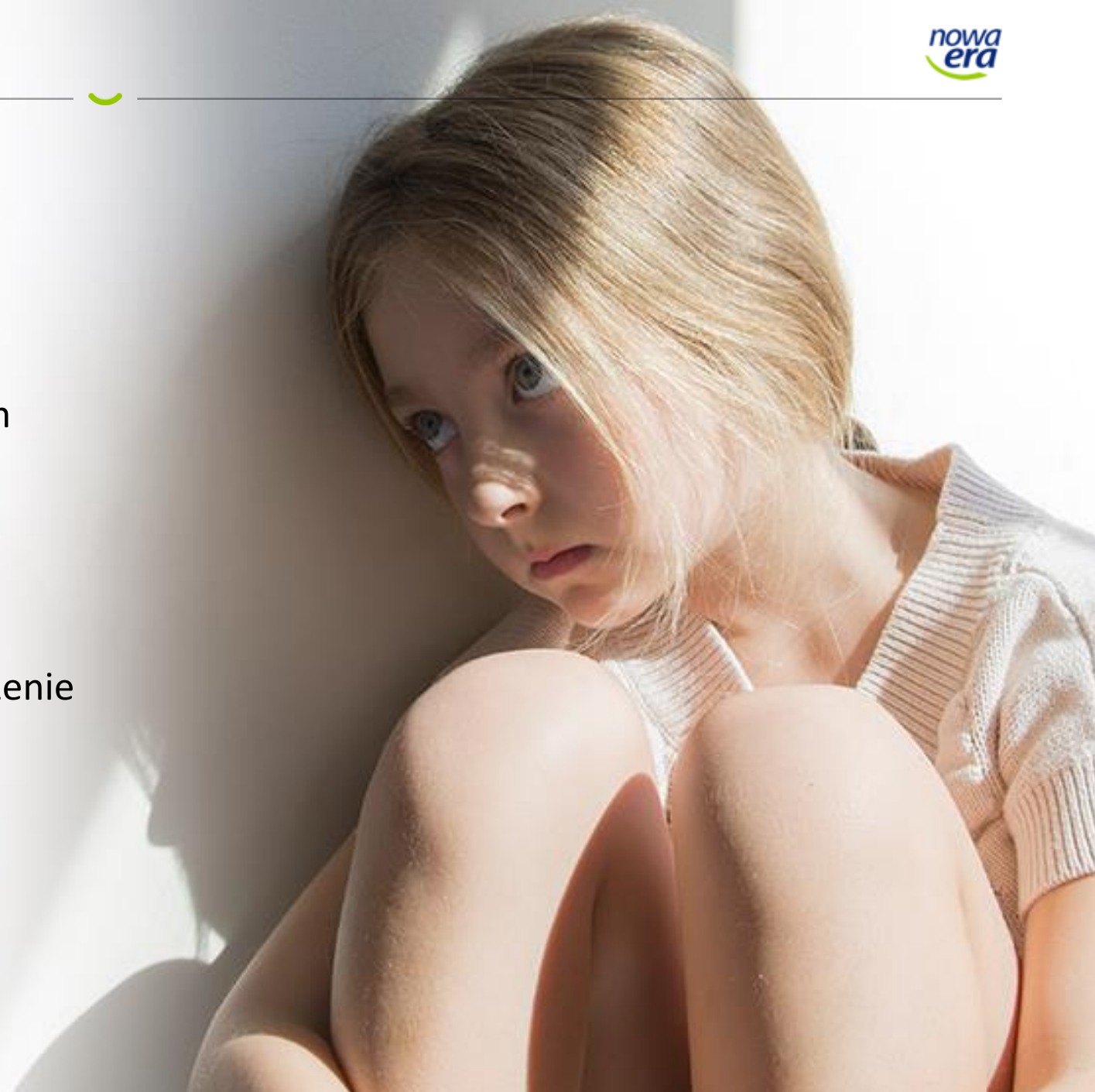
Nowa rzeczywistość

- nowe zasoby: narzędzia do prowadzenia lekcji, zbierania prac
- inne spojrzenie na wykonywane czynności: sprawdzanie listy, dzielenie na grupy, spotkania online
- uczenie się od uczniów
- próba poszukiwania balansu między pracą zawodową a życiem prywatnym
- nowa jakość kontaktów – „wizyty” w swoich domach

Trudności uczniów

- męczliwość
- brak samodzielności
- brak umiejętności radzenia sobie ze stresem
- zanik nawyków szkolnych
- brak wypracowanych nawyków szkolnych u młodszych uczniów
- wypadanie z systemu
- więcej (?) osób z zaburzeniami – inne spojrzenie na dawne wyzwania

Depresja

- „[...] jest w średniej fazie adolescencji **zjawiskiem o znacznym rozpowszechnieniu**. Chociaż – longitudinalne badanie pozwala stwierdzić, że nie pojawia się ona u ponad 60% uczniów szkół gimnazjalnych, zwłaszcza u chłopców. U tych, u których występuje, jej przebieg jest niejednakowy. Na podstawie dynamiki nasilenia objawów depresji nie można wnioskować o jej naturze. Można jednak ostrożnie przypuszczać, że depresyjne zaburzenia w średniej fazie dorastania nie stanowią grupy jednorodnej”.
- „Analiza dynamiki depresyjności w trzech kolejnych latach wyłoniła adolescentów w średniej fazie dorastania, u których depresja obecna była w każdym badaniu. Jest to grupa stanowiąca około 10% analizowanej części próby populacyjnej”.

Źródło: J. Bomba, R. Modrzewska, *Prospektywne badanie dynamiki depresji u młodzieży w średniej fazie dorastania*, „Psychiatria Polska” 2006, t. XL, nr 4.
https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/156987/bomba_modrzewska_prospektywne_badanie_dynamiki_depresji_u_mlodziemy_2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Depresja – najnowsze badania

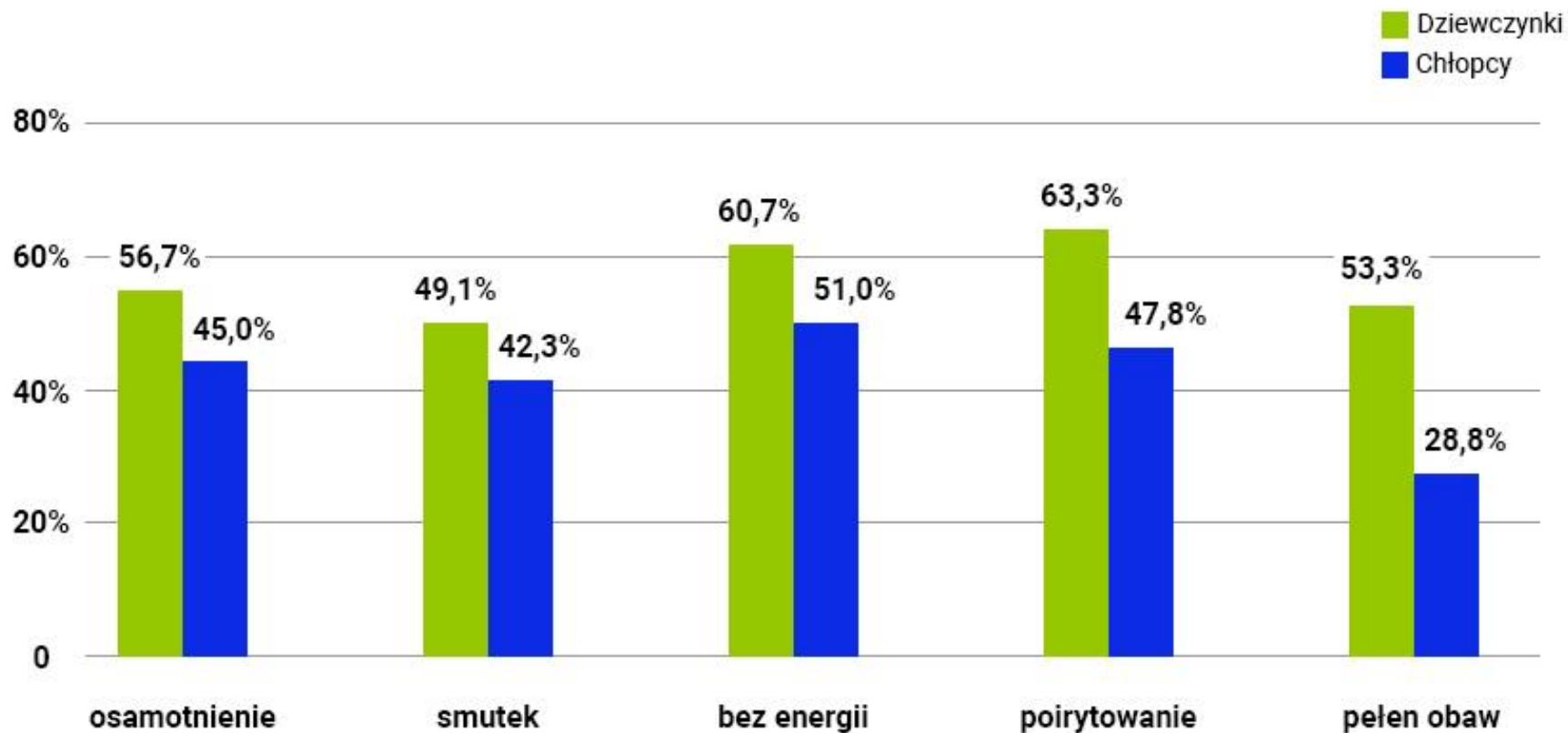
- zaburzenia depresyjne u dzieci: 0,2–2,8 %
- depresja występuje rzadziej u dzieci niż u nastolatków
- w przypadku dzieci, tak samo często u chłopców jak i u dziewczynek
- zaburzenia depresyjne u młodzieży: 2–8,3%, 3–5%; w niektórych statystykach nawet 20% (skumulowana zachorowalność przed 18 rokiem życia)

Najnowsze badania EZOPiI z 2018 r. dotyczące Polski na grupie dzieci w wieku 7–11 lat (1002 dzieci) i 12–17 lat (1003 dzieci) pokazują:

- rozpowszechnienie depresji u dzieci: 1,4% u chłopców i 0,4% u dziewczynek
- rozpowszechnienie depresji wśród adolescentów wynosiło 2,4% u chłopców i 4,8% u dziewczynek, dla badanych bez udziału rodziców: 6,6%
- tendencje i myśli samobójcze: 5,8% vs 11,3%!

Źródło: *Psychiatria dzieci i młodzieży*, red. M. Janas-Kozik, T. Wolańczyk, Warszawa 2021.

Emocje młodzieży w czasie pandemii

Źródło: Młodzież w czasie epidemii. Wyniki sondażu „AKCJA NAWIGACJA – chroń siebie, wspieraj innych” przeprowadzonego przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej w dniach 2–7 kwietnia 2020.
<https://ipzin.org/raporty-i-ekspertyzy/>

Odczucia uczniów – jesień 2020

- „Brak wolnego czasu spowodowany bardzo dużą ilością lekcji, prac domowych, kartkówek i sprawdzianów”.
- „Jest strasznie dużo materiału, kartkówek i jest ograniczony czas na kartkówki i sprawdziany”.
- „To, że nauczyciele myślą, że nic nie robimy w domu i zadają tyle, ile byśmy normalnie w tydzień w szkole zrobili”.
- „Wśród zgłaszanych przez uczniów jesienią 2020 r., trudności uwagę zwraca problem ilości czasu spędzanego przed komputerem, chociaż jest on zgłaszany ponad dwukrotnie rzadziej, niż przeciążenie materiałem szkolnym”.

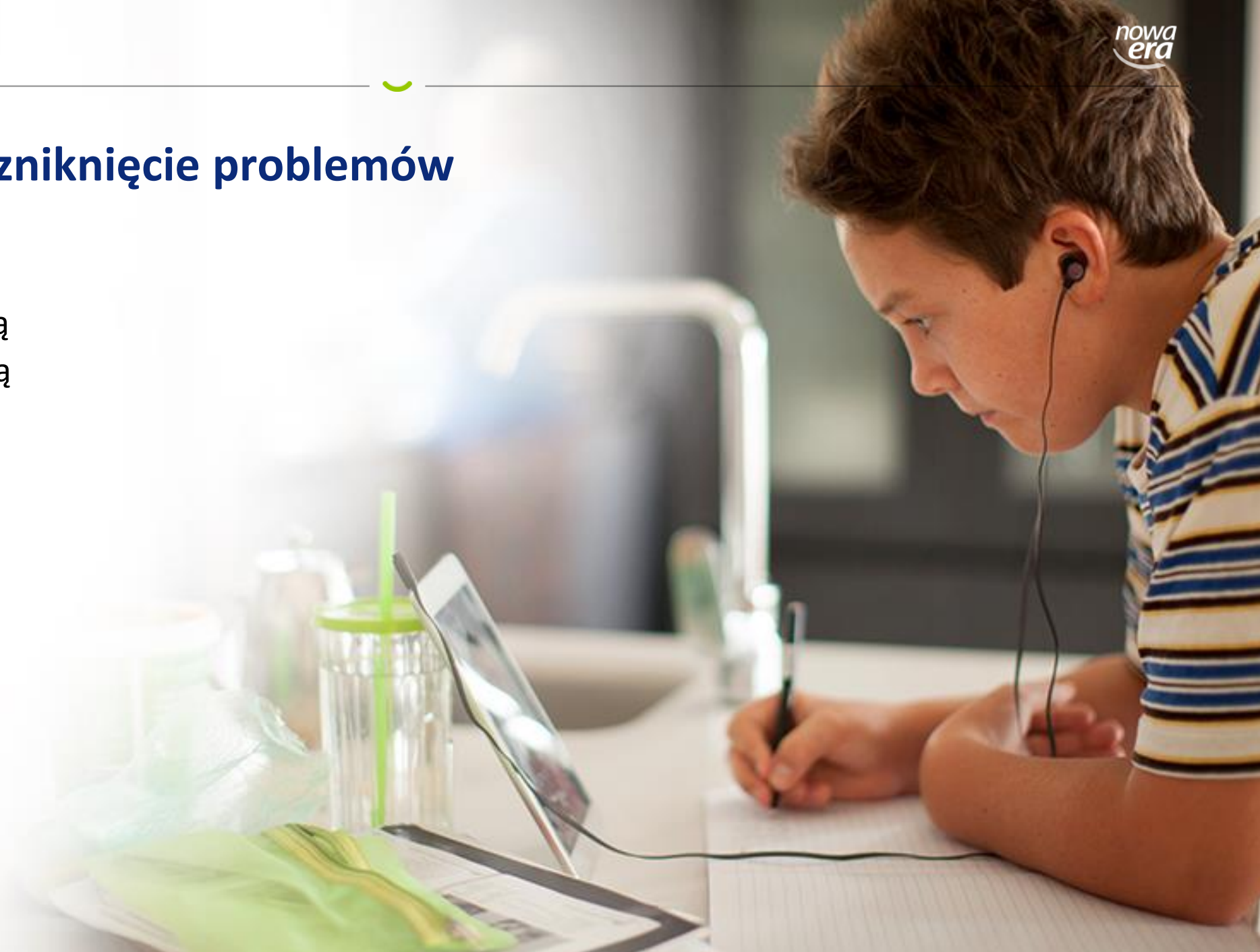
Źródło: <https://www.parpa.pl/images/file/Ekspertyza%20IPZIN%20pod%20kierunkiem%20dr%20Sz.%20Grzelaka.pdf>

Zmiana sytuacji ≠ zniknięcie problemów

Objawy rezydualne:

- kłopoty z koncentracją
- trudności z mobilizacją
- brak siły.

Odczucia uczniów – jesień 2021

1. **STRES** – (73% uczniów wskazywało STRES jako jedno z trzech głównych uczuć związanych powrotem do szkoły)
2. niepewność
3. lęk
4. zniechęcenie
5. **RADOŚĆ**

Źródło: Badania Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej
<https://ceo.org.pl/publikacje/rozwoj-szkoly-i-doskonalenie/szkola-ponownie-czy-szkola-od-nowa-jak-wyglada-powrot-do>

Wsparcie

- **116 123** Kryzysowy Telefon Zaufania dla dorosłych codziennie w godz. 14:00–22:00
- **116 111** Kryzysowy Telefon Zaufania dla dzieci i młodzieży codziennie w godz. 12:00–02:00
- **800 70 22 22** Centrum Wsparcia dla Osób w Stanie Kryzysu Psychicznego 24/7
 - czat oraz e-mail do specjalisty (psychiatra, prawnik, pracownik socjalny):
<https://liniawsparcia.pl/>
- **800 12 00 02** Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” 24/7
 - poniedziałek 18.00–22.00 – konsultacje w języku angielskim
 - wtorek 18.00–22.00 – konsultacje w języku rosyjskim
 - poniedziałek 13.00–15.00 – konsultacje na Skypie w języku migowym
- **888 88 33 88** Telefon przeciwpromocowy dla kobiet poniedziałek–piątek 8.00–20.00

Twoje mocne strony

Kryzys i kryzys normatywny

Objawy normatywnego kryzysu rozwojowego

- pobudzenie względnie niezależne od sytuacji
- nieadekwatność zachowania w wielu różnych sytuacjach
- obserwowane przez osoby bliskie „rozstrojenie” zachowania
- niespójność zachowań w wielu sytuacjach
- pojawienie się nowych zainteresowań
- dążenie do nowych wyzwań, działań, ludzi
- porzucanie dotychczasowych form aktywności
- unikanie tego, co znane i dobrze opanowane

Objawy nienormalywnego kryzysu

- pojawianie się wysokiego poziomu pobudzenia tylko w niektórych sytuacjach
- brak poczucia nieadekwatności własnego zachowania nawet w sytuacjach, w których zachowanie to odbiega od tego, co społecznie uznawane jest za „normalne”, i jednostka otrzymuje informacje zwrotne od innych ludzi odnośnie do swego postępowania
- zauważalne przez otoczenie „rozstrojenie” zachowania w niektórych obszarach
- nadmiernie spójne, usztywnione, powtarzalne niektóre zachowania przy dużej labilności, chwiejności innych
- fiksacja na starych zainteresowaniach
- unikanie nowych sytuacji, wycofywanie się, lęk przed nowością, obrona przed zmianą
- ryzykowne „rzucanie się” na to, co nowe

Status quo

- Wróciliśmy do tych samych budynków.
- Uczniowie uważają, że można i trzeba wrócić do dawnych zasad i relacji w grupie.
- Zadaniem nauczyciela jest pokazać im, że to może być niemożliwe, ale że to „inaczej” też jest w porządku
- Jesteśmy sumą innych jednostek – (nowi uczniowie w nowej rzeczywistości).
- Przyglądamy się zmianom i na nie reagujemy.
- Próbujemy się nie denerwować i nie oceniać, a zauważać i analizować.

Jaki był rok szkolny 2020/2021?

- stracony
- nieefektywny
- generujący braki i zaległości

O czym zapominamy?

Lekarstwo na zapominanie

ZAPOMINANIE

W badaniu Moseh Naveh-Benjamin sprawdzał poziom zapominania wiedzy akademickiej z takich dziedzin jak filozofia, psychologia i antropologia.

Pomiary wykazały, że bezpośrednio po zakończeniu kursu badani pamiętali 70% informacji, a po dwóch latach – 46%.

LEKARSTWO

- minimum, z którego będę zadowolona(-y)
- powtarzanie
- wybór tego, co najważniejsze (robimy więcej, ale pamiętać musisz to...)

Twoje mocne strony

Co dalej?

Obserwacja i planowanie działań

Obserwacja

Zrozumienie

Działanie

Analiza

Nauczyciel badacz to osoba, które obserwuje, wyciąga wnioski, działa i sprawdza, jak wyszło. Odpowiedzialność jest nasza! Zmieniamy podejście – nie szukamy osób, które mogą sobie z tym problemem poradzić za nas.

Obserwacja

Przykład: Po powrocie do szkoły moi uczniowie więcej rozmawiają, ciężko mi prowadzić lekcje.

Co mogę zrobić?

- Powtarzać o tym uczniom, licząc, że przestaną?
- Podkreślać, że kiedyś pracowali lepiej i mogą się postarać?
- Napisać informację do rodziców i poprosić o rozmowę z dziećmi?
- Wstawiać uwagi?

Obserwacja

„[...] szeroko rozumiana klasa procedur diagnostycznych. Najogólniej można ją określić jako przyglądanie się zachowaniu diagnozowanej osoby lub grupy i rejestrowanie wybranych aspektów tego zachowania”.

Źródło: K. Stemplewska-Żakowicz, *Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna*, Gdańsk 2009.

Obserwacja

Źródło: Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna, K.Stemplewska-Żakowicz, GWP, 2009

Obserwacja

Źródło: Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna, K.Stemplewska-Żakowicz, GWP, 2009

Zmiana oczekiwań

Wszyscy ludzie i każde środowisko życia są zarówno „słabe”, jak i „mocne”.

- Procesy rozwojowe mają charakter interakcyjny i transakcyjny, a przebieg rozwoju młodego człowieka jest determinowany zarówno przez jego cechy indywidualne, jak i cechy środowiska.
- „[...] proces identyfikowania zarówno trudności osoby, jak i jej osobistego i środowiskowego kapitału do radzenia sobie z problemami”.
- Przedmiotem oceny są zewnętrzne i wewnętrzne atrybuty osoby.

Lopez, Snyder i Rasmussen, 2003;
Snyder, Ritschel, Rand i Berg, 2006,
Grzegorzewska, Cierpiątkowska i Borkowska, 2020

Sposób analizy

- **zasoby** (psychiczne i społeczne) – wszelkiego rodzaju elementy sytuacji życiowej pomagające jednostce w radzeniu sobie i realizacji zamierzeń
- **trudności** – czynniki działające na różnych etapach życia i pochodzące z różnych kontekstów funkcjonowania, przyczyniają się do zwiększonego ryzyka powstawania różnego rodzaju problemów i zaburzeń

		OBSZAR	
		Osoba	Środowisko
WŁAŚCIWOŚCI	Zasoby		
	Trudności		

Planowanie działań

Opis sytuacji

Uczennica klasy 2 LO po powrocie do szkoły wyraźnie nie radzi sobie ze sprawdzianami.

- W on-line wszystkie testy pisała na maksymalną liczbę punktów.
- W klasie oddaje test wraz z dzwonkiem, jednak często nie rozwiązuje zadań, które są łatwe, o których nauczyciel wie, że w klasie robiła je bez problemu.
- Często się zgłasza, jest aktywna, obecna i sprawia wrażenie ambitnej (bardzo przejmuje się ocenami).
- Ma diagnozę dysleksji.

Hipotezy

- Ktoś pomagał jej rozwiązywać sprawdziany w domu.
- Kondycja psychiczna dziewczynki po pandemii pogorszyła się, co wpłynęło na jej sposób funkcjonowania w klasie.
- Są inne czynniki, które wpływają na sposób rozwiązywania zadań na sprawdzianie.

OBSERWACJE

Działanie

Pisanie sprawdzianów po lekcjach w sali bez innych uczniów

Praca z zasadami

To nie plakat wywieszony w sali raz na zawsze albo zapis ze statutu szkoły.

To żywy dokument, który modyfikujemy w razie potrzeby, do którego się odwołujemy i który rozumiemy i znamy nasi uczniowie.

To indywidualny zestaw zasad odpowiadający potrzebom danej klasy.

Nie uda nam się wyregulować wszystkich zachowań jednocześnie, krok po kroku wybieramy najważniejsze.

Zasady – po co?

Pomagają kierować własnym zachowaniem i brać za nie odpowiedzialność (znam normy i postępuję zgodnie z nimi).

Zachęcają do dzielenia odpowiedzialności.

Pomagają rozumieć prawa i obowiązki – swoje i innych.

Budują wspólnotę.

Trzy kroki do ustalenia zasad

Zapisuję

Zapisuję:

- kilka, nie za dużo
- zachowania konieczne
- język włączający (my, w naszej klasie)
- pozytywnie (zwracamy uwagę na pożądane zachowania)
- jasne, jednoznaczne (co robić)
- realistyczne (dopasowane do wieku i możliwości)
- do wyegzekwowania.

Wprowadzam:

Podaję zasady, wyjaśniam, czemu mają służyć, i **sprawdzam** ich rozumienie przez uczniów.

Uczniowie tworzą kontrakt.

Utrwalam

Uwidaczniam:

formuła do wyboru: podpisany przez wszystkich plakat, wklejki do zeszytu

Przypominamy:

Nabywanie kompetencji to długi i trudny proces.

Droga ze stanu NIE UMIEM do UMIEM prowadzi przez kolejne małe i większe kroki.

Rozwój wymaga wsparcia dorosłych.

Reaguję

Zauważam i chwale:

- Zauważam możliwie wiele nawet małych sukcesów.
- Wzmacniam – nazywam to głośno!
- Gdy o czymś mówię, czynię to ważnym – mówmy o dobrych rzeczach.
- Daję przykład.

Reaguję:

- Odwołuję się do konkretnych zapisów, gdy są naruszane.
- Reaguję na gorąco, w chwili naruszenia kontraktu.
- Reaguję ZAWSZE – tylko wtedy jest to zasada.
- Reaguję na spokojnie, bo pamiętam, że to proces.

Trzy kroki do ustalenia zasad – co mówimy?

Proste zdania – poćwiczmy, to nie jest takie łatwe!

- W naszej klasie jest zasada, że ...
- Jak / Na co umówiliśmy się w sprawie ...
- Umówiliśmy się, że ...
- Co mówi na ten temat punkt nr ... naszego kontraktu?

ewaluacja
podczas/po lekcji

Zastanów się, czy
udało nam się dziś
przestrzegać zasady...

W jakim stopniu udało
nam się dziś
przestrzegać zasad?

Dziękuję, że
pamiętaliście dziś
o zasadzie...

Świetnie, że
pamiętasz o naszej
zasadzie...

Drabina interwencji

- Zawsze reagujemy.
- Nie strzelamy z armaty do wróbli.
- Chcemy zawsze mieć kolejny ruch.
- Chcemy wiedzieć, czego oczekujemy po naszej interwencji.

Partycypacja – co to jest i jak ją rozwijać?

Poziom mistrzostwa

Kamienie milowe

Punkt odbicia

Poziom zaangażowania w klasie

Uczeń aktywnie uczestniczy w zajęciach, oferując pomysły i/lub zadając pytania częściej niż raz na zajęcia, i/lub pracując konsekwentnie przez cały czas nad projektem grupowym.

Uczeń aktywnie uczestniczy w zajęciach, oferując pomysły i/lub zadając pytania raz na zajęcia, i/lub pracuje nad projektem grupowym przez większość wyznaczonego czasu.

Uczeń rzadko uczestniczy w zajęciach, proponując pomysły i zadając pytania, i/lub pracuje nad projektem grupowym tylko przez część wyznaczonego czasu.

Uczeń nigdy nie uczestniczy w zajęciach, proponując pomysły i zadając pytania, i/lub ma problemy ze skupieniem się na zadaniu w czasie trwania projektu grupowego.

Umiejętność słuchania

Uczeń słucha, gdy inni mówią, zarówno w grupie, jak i w klasie, włącza lub rozbudowuje pomysły innych.

Uczeń słucha, gdy inni mówią, zarówno w grupie, jak i w klasie.

Uczeń nie słucha, gdy inni mówią, ani w grupie, ani w klasie.

Uczeń nie słucha, gdy inni mówią, ani w grupie, ani w klasie, często przerywa gdy inni mówią.

Jakość wypowiedzi

Uczeń wypowiada się zawsze wnikliwie i konstruktywnie, używa odpowiedniej terminologii. W wypowiedziach występuje równowaga między ogólnymi wyrażeniami, opiniami a konkretną, przemyślaną krytyką lub komentarzami.

Uczeń wypowiada się w większości wnikliwie i konstruktywnie, najczęściej posługuje się odpowiednią terminologią. Czasami wypowiedzi są zbyt ogólne lub nie mają związku z dyskusją.

Uczeń wypowiada się czasem konstruktywnie, wnikliwie. Nie posługuje się odpowiednią terminologią. Komentarze nie zawsze są związane z dyskusją.

Wypowiedzi ucznia nie mają charakteru informacyjnego, brakuje odpowiedniej terminologii. Uczeń często polega na opinii i osobistym guście, np. „Kocham to”, „Jest źle”.

Przygotowanie

Uczeń jest prawie zawsze przygotowany do lekcji: ma pracę domową oraz wymagane materiały potrzebne do zajęć.

Uczeń jest zwykle przygotowany do lekcji: ma pracę domową oraz wymagane materiały potrzebne do zajęć.

Uczeń jest rzadko jest przygotowany do zajęć: ma pracę domową oraz wymagane materiały potrzebne do zajęć.

Uczeń nigdy nie jest przygotowany do lekcji: nie ma pracy domowej ani wymaganych materiałów potrzebnych do zajęć.

Integracja

Autor wykładu

**dr Magdalena Śniegulska,
Magdalena Jurewicz**

Montaż i realizacja nagrania

Vincent Studio

W webinarium wykorzystano zdjęcia

Gettyimages/Westend61(uśmiechnięta dziewczynka), Gettyimages/Tom Werner(nauczycielka z dziećmi), Gettyimages/Malandrino (smutna dziewczynka), Gettyimages/Elva Etienne(dziecko z depresją), Gettyimages/Lene Strand-Langbakk / EyeEm(smutny chłopiec, blondyn), Gettyimages/Sviatlana Yankouskaya / EyeEm (zmęczona dziewczynka przy biurku), Gettyimages/Alistair Berg (chłopiec z tabletem), Gettyimages/Johner Images (smutna nastolatka), Shutterstock/microstock3D (czerwony telefon), Gettyimages/by Chakarin Wattanamongkol (basen), Gettyimages/Tomohiro Takita / EyeEm (skok na bungee), Gettyimages/Hill Street Studios (osoby na korytarzu), Gettyimages/JESPER KLAUSEN / SCIENCE PHOTO LIBRARY (znaki zapytania), Gettyimages/Westend61 (nauczyciel przy tablicy), Gettyimages/AleksandarGeorgiev (zdjęcie integracyjne)

Copyright by Nowa Era Sp. z o. o.

Twoje mocne strony